Вибух прогримів несподівано, стривоживши будинок. У квартирах задзвенів посуд, потягнуло неприємним запахом з вентиляційних каналів. З вікон посипалося скло. Глухо дзенькнув об потрісканий асфальт кусок металу.

Дві поважних пані на лавці під під'їздом обговорювали нового «бойфренда» Людки з третьої квартири. Від різкого звуку вони здригнулися, не розуміючи, що сталося.

— Я ж казала, що ця стара дурепиську Галька колись газ забуде вимкнути й будинок спалить! — скочила зі свого місця одна із жінок.

— Та ні, то ніби не в неї, — примружила очі, вдивляючись у вибите вікно, інша. — То в Кольки-«атошника». Точно, в нього!

— А... — махнула рукою друга. — Ці «атошники» якісь відморожені. Від них чого хочеш можна чекати...

— Ідемо, — погодилася інша, з кректанням підводячись зі свого місця.

Стривожене повітря розривали сирени поліцейської машини.

Старший солдат Микола Гаврилюк прокинувся від глухого звуку і, несподівано вирваний зі сну, прислухався, схопившись про всяк випадок за «калаш».

У бліндажі була напівтемрява. Під стелею із соснових колод ледь блимала лампа-«економка», яка живилася від акумулятора, приєднаного на вулиці до сонячної батареї. Щось знову злегка струсонуло землю. Звук був далеким і великого занепокоєння не викликав. Глянув на годинник мобільника — восьма. Чортихнувся, бо спати ліг після шостої, відбувши своє чергування.

Ніч видалася доволі спокійною. «Орки», мабуть, теж хотіли спати. За дві години тільки якийсь ідіот трохи постріляв з АГС, голосно репетуючи, та щось прошелестіло кущами в негустій посадці. Гаврилюк випустив туди коротку чергу, повідомив черговому офіцерові по радіостанції, що все «по нулях», і втомлено сів на влаштований в окопі дерев'яний ящик з-під «тридцятки». Із задуми його виволік Ванька Остроголов, молодий хлопчина із п'ятої хвилі мобілізації, що прийшов на зміну.

— Не спиш, Колян? — поцікавився, трохи пригинаючись. — Як сьогодні?

— Норма, все тихо, — відповів Гаврилюк, передаючи Іванові «моторолу». — Щось задумався я, — провів рукою по обличчю, ніби ретельно витираючи його від бруду.

— Дембельський настрій? — усміхнувся Остроголов. — Уже сниться теплий бік дружини й спітніла пляшка з морозилки...

— Що є, то є, — кивнув Гаврилюк. — Ех, додому хочеться! — потягнувся, брязнувши автоматом, який висів на грудях. — Зняти із себе бронік, цю макітру, — ляс-

нув долонею в чорній рукавиці з обрізаними пальцями по кевларовому шолому, — і завалитися з мужиками у баньку. Та пивка по надцять літрів на одного.

— І тьолок фігурових, з отакими... — показав Іван руками перед нагрудними кишенями бронежилета, з яких стирчали запали гранат, розмір жіночих принад, що, на його думку, заслуговував на увагу.

— Можна й тьолок. От відірвуся вдома, — погодився Гаврилюк. — Дістало вже все! — махнув рукою по довгому, обшитому кривим гіллям окопу.

— Кльово тобі. А мені ще до дембеля півроку, — із заздрістю в голосі вимовив Ванько. — А може, і на контракт лишуся. Ще б «на посошок» якогось «хачика» завалити, — усміхнувся, демонструючи білі зуби, що контрастували з давно нормально не вмиваним обличчям. — Пам'ятаєш? — облизав губи, ніби після домашньої сметани.

Гаврилюк той випадок пам'ятав дуже добре. Було то відразу, як їхній підрозділ потрапив до зони АТО. Дев'ять місяців тому. Перелякані, здригаючись від кожного шарудіння, вони боялися висунути голову з окопу. А в перший мінометний обстріл Микола впав на дно шанцю, прикривши голову руками, ніби це могло врятувати, і тихо молився, згадуючи «Отче наш». Коли вибухи закінчилися, підвівся, обтрусивши бруд з «піксельки», й здивовано глянув на Олега Ковальчука, бійця з третьої хвилі мобілізації, який залишився на контракт. Той спокійно чистив свій АКС, затягуючись цигаркою і пускаючи дим кутиком губ. Судячи з усього, міни не турбували його ніскілечки.

— Нічого, Колясику, звикнеш! — усміхнувся Гаврилюкові. — Це ж не по нас гатили, а десь туди, де друга рота, — недбало кивнув головою.

Ковальчук як у воду дивився. Звикати мусив дуже швидко. Почалося все за кілька днів. «Орки», напевно, засікли ротацію, а може, хтось злив інформацію про те, що третю хвилю відправили на дембель, і вони вирішили помацати «заміну» й заодно відхопити шматок земельки.

Кілька годин садили з мінометів. Наші теж «відгавкувалися», не зважаючи на дебільний наказ про заборону вогню і якісь незрозумілі мінські договірняки. Кілька «васильків» щедро засипали сепарські позиції мінами, змушуючи тих хоч на трохи затихнути й дати бійцям відхекатися, ну і покурити. Мінний пінг-понг нарешті закінчився. Гаврилюк полегшено видихнув, брудними пальцями дістав з кишені пачку цигарок і, запаливши одну, глибоко затягнувся їдким димом, ковтнувши й порцію кислуватого запаху здибленої мінами землі.

— До бою! — вигукнув лейтенант, зручно влаштовуючи у виямці свій автомат.

Команда «побігла по ланцюжку», її дублювали, передаючи тим, хто почути не міг.

— Сука, навіть покурити не дадуть! — сердито сплюнув Генка Вінтерштейн, довгов'язий боєць з гачкуватим носом, що нависав над верхньою губою.

Генка відкинув чималий недопалок, налаштовуючи СВД. Микола зробив те саме зі своєю цигаркою, приготувавши до бою «калаш».